

Advies

Een toegespitst controlekader: noodzaak voor de Vlaamse visserijsector

Brussel, 1 december 2020

De Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij adviseert de beleidsmakers, in hoofdzaak de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement, over landbouw en visserij in de brede zin van het woord. De adviezen, zoals vastgesteld door de belanghebbenden vertegenwoordigd in de adviesraad, passen in een gedragen politieke besluitvorming.

Advies op eigen initiatief

Advies verleend aan: Hilde Crevits – viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw; Jan Jambon – Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management; Vincent Van Quickenborne – federaal vice-eersteminister en minister van Justitie, belast met Noordzee; Pierre-Yves Dermagne – federaal vice-eersteminister en minister van Economie en Werk; Bart Dochy – voorzitter van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid van het Vlaams Parlement; kopie aan Patricia De Clercq – secretaris-generaal van het Departement Landbouw en Visserij; kopie aan Joris Relaes – administrateur-generaal van het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO); kopie aan Filip Fontaine – algemeen directeur van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM)

Adviestermijn: 32 dagen

Decretale opdracht: SALV-decreet van 6 juli 2007, art. 4 (SAR-functie)

Goedkeuring raad: 1 december 2020

Adviesnummer: 2020-14

Dossierhouder: Pieter De Graef – pdgraef@serv.be

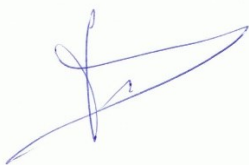
Contactpersoon: Koen Carels – kcarels@serv.be

Inhoud

Inleiding	4
Krachtlijnen	5
Situering.....	6
1 Een visserij actief in vele visgebieden	6
2 Controleverordening GVB.....	6
2.1 Weging van visserijproducten	7
2.2 Uitzonderingen op de weging bij aanlanding	8
3 Voorwerp van advies.....	9
3.1 Herziening van de Europese controleverordening	9
3.2 Uitvoering van de huidige controleverordening	12
Advies	13
Bibliografie	16

Inleiding

Recente moeilijkheden in de logistieke organisatie van aanlandingen in Deense havens en de vereisten om transport tot de Vlaamse visveilingen mogelijk te maken, vormen voor de Technische Werkcommissie Visserij (TWV) van de SALV de aanleiding om enkele bepalingen van het handhavingsbeleid rond het gemeenschappelijk visserijbeleid voor het voetlicht te brengen. Het voorliggende advies biedt een reflectie op de bestaande controleverordening ter naleving van het GVB¹ en maakt duidelijk waarom enkele uitzonderingen op de weging van visserijproducten bij aanlanding cruciaal zijn voor de Vlaamse visserijsector. Een eenzijdige aanscherping van weeg- en sorteerprocedures door de Deense overheid, alsook het voorstel van de Europese Commissie tot herziening van de controleverordening zet de voor de Vlaamse visserijsector belangrijke uitzonderingen op de helling en dit respectievelijk op korte en middellange termijn. De TWV formuleert enkele aanbevelingen die de Vlaamse en federale² beleidsmakers op Europees niveau onder de aandacht dienen te brengen met het oog op het behoud van de specifieke logistieke organisatie van de zeevisserij. Voor een Vlaamse visserijsector die zeer Europees georiënteerd en in verspreide visgronden actief is, blijkt immers een optimale logistieke organisatie cruciaal voor zijn duurzame toekomst. Het ontwerpadvies werd in twee schriftelijke feedbackrondes (19 november en 27 november 2020) door de TWV voorbereid. De TWV behandelde tijdens haar zitting op 1 december 2020 finaal de eindversie van de ontwerp tekst en keurde het advies goed. Natuurpunt heeft zich bij de opmaak en de goedkeuring van het advies onthouden. De SALV bekrachtigde het advies eveneens op 1 december 2020.

Hendrik Vandamme
Voorzitter SALV

Emiel Brouckaert
Voorzitter TWV

Koen Carels
Secretaris SALV

¹ Verordening (EG) Nr. 1224/2009 van de Raad van 20 november 2009 tot vaststelling van een communautaire controleregeling die de naleving van de regels van het gemeenschappelijk visserijbeleid moet garanderen, Brussel, 2009, <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:343:0001:0050:NL:PDF>.

² Cf. Decreet houdende de oprichting van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV-decreet) van 6 juli 2007, artikel 4 §4: "De strategische adviesraad kan, uit eigen beweging of op verzoek van de functioneel bevoegde Vlaamse minister, advies uitbrengen over ontwerpen van regelgeving die van strategisch belang zijn betreffende de aspecten, vermeld in § 1, die uitgaan van de federale overheid, van collega-ministers die bevoegd zijn voor andere beleidsdomeinen of van de Europese Unie", <https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1015972¶m=inhoud&ref=search&AVIDS=>.

Krachtlijnen

De Vlaamse visserijsector is in vele visgebieden actief. Die verspreide activiteit is de kern van zijn veerkracht en weerbaarheid. Aangezien onze vissersvaartuigen vaak in buitenlandse havens aanlanden, is er nood aan een optimale logistieke organisatie om de visserijproducten tot de Vlaamse visveilingen en distributiekanaalen te krijgen. Die organisatie komt op twee manieren in het gedrang.

De herziening van de controleverordening ter naleving van het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB) wil de mogelijkheden schrappen tot definitieve weging en sortering volgens grootteklasse na vervoer vanaf de plaats van aanlanding tot de plaats van bestemming (i.c. de Vlaamse visveilingen). Zonder deze mogelijkheden worden reders gedreven naar een verkoop in de havens waar ze de vis aanlanden en dreigt de Belgische visserijketen niet langer de eigen grondstoffen te kunnen verwerken. Daarnaast zorgt de eenzijdige aanscherping van weeg- en sorteerprocedures vanwege de Deense overheid voor gelijkaardige negatieve effecten op de Vlaamse visserijsector.

De SALV vraagt om op Europees niveau het behoud van een toegespitst controlekader te bepleiten met mogelijkheden om de eigen visserijproducten eerst tot de Vlaamse visveilingen over te brengen, alvorens ze definitief te wegen en te sorteren volgens grootteklasse. Tevens wordt in het advies aangekaart dat een eenzijdige aanscherping van de regels het gelijk speelveld tussen lidstaten onder druk zet. De SALV benadrukt dat de naleving van de visquota in relatie tot de visserijlocatie centraal staat in het handhavingsbeleid. De raad formuleert hiertoe enkele voorstellen die toelaten dat bij de herziening van de controleverordening de voor de Vlaamse visserijsector cruciale mogelijkheden voor weging van visserijproducten na vervoer kunnen blijven bestaan. Deze voorstellen krijgen volgens de SALV best vorm via een actieplan/stappenplan, dat kadert binnen een verduurzamingsconvenant en een troef kan zijn voor de sector. De SALV vraagt aan de beleidsmakers om de voorstellen ook aan te grijpen om op Europees niveau te komen tot een kader voor herstel van de logistieke mogelijkheden om vangsten van Belgische vaartuigen rechtstreeks naar de Vlaamse visveilingen te brengen.

Situering

1 Een visserij actief in vele visgebieden

De Vlaamse visserij is bij uitstek zeer Europees georiënteerd met vissersvaartuigen die actief zijn van de Golf van Biskaje, over de Keltische en Ierse Zee, het Bristolkanaal en het Engels Kanaal tot de Noordzee.³ Om de visvangst tot op de veilvloer van de Vlaamse visveilingen te krijgen, is een optimale logistieke organisatie cruciaal. Wanneer Belgische vaartuigen ver van de thuishavens actief zijn, landen zij de visvangsten aan in nabij gelegen havens in Nederland, Denemarken, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Vervolgens worden de visserijproducten die via de Vlaamse visveilingen worden verhandeld, per vrachtwagentransport vanuit het buitenland tot de veilvloer overgebracht. Met het oog op een beperking van de transactiekosten, een zo klein mogelijke tijdspanne tussen vangst en verkoop, en het behoud van kwaliteit is deze logistieke organisatie van cruciaal belang voor de gehele Vlaamse visserijsector, van zee- tot landzijde.⁴

2 Controleverordening GVB

Het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) moet ervoor zorgen dat visserij en aquacultuur duurzaam zijn op economisch, sociaal en economisch vlak. Het GVB regelt het beheer van de Europese vissersvloot en het behoud van de visbestanden volgens een ecosysteemgerichte benadering. Jaarlijks worden daartoe vangstmogelijkheden op Europees niveau vastgelegd: de maximale hoeveelheden vis die door een specifieke visserijtak in een bepaald gebied en gedurende een bepaalde periode mogen worden gevangen. De vangstmogelijkheden worden dan vertaald in nationale quota, die uitwisselbaar zijn tussen lidstaten onderling. Daarnaast bestaat er voor sommige visbestanden (waaronder demersale bestanden⁵ in de Noordzee) een meerjarenplan dat bandbreedtes bevat waarbinnen vangstbeperkingen kunnen worden vastgelegd.⁶

Om de naleving van de regels van het GVB te garanderen, stelt een aparte verordening een communautaire regeling vast voor controle, inspectie en handhaving met voorschriften en procedures waaraan alle actoren in de sector zich moeten houden bij de ontplooiing van hun activiteiten.⁷ Deze controleverordening heeft betrekking op:

³ Departement Landbouw en Visserij, *Visgebieden*, <https://lv.vlaanderen.be/nl/visserij/beroepsvisserij/visgebieden>, website geconsulteerd op 16 oktober 2020; Van Bogaert, T. en J. Platteau (reds.), *Visserijrapport 2018*, https://lv.vlaanderen.be/sites/default/files/attachments/gr_201807_vira2018_webtom.pdf, p. 35-36.

⁴ Zie SALV, *Advies. Een duurzaam akkoord voor de Vlaamse visserij post-brexite*, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_20200124_ADV_2020-01_Brexit.pdf, p. 11-26.

⁵ Vissen die dicht bij de bodem van de zee leven. Zie bijvoorbeeld Kustportaal, *Vissen*, <https://www.kustportaal.be/nl/vissen>, website geraadpleegd op 4 november 2020.

⁶ Van Bogaert, T. en J. Platteau (reds.), *Visserijrapport 2018*, https://lv.vlaanderen.be/sites/default/files/attachments/gr_201807_vira2018_webtom.pdf, p.21; Verordening (EU) Nr. 1380/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 inzake het gemeenschappelijk visserijbeleid, Brussel, 2013, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1380&from=NL>.

⁷ Verordening (EU) Nr. 1224/2009 van de Raad van 20 november 2009 tot vaststelling van een communautaire controleregeling die de naleving van de regels van het gemeenschappelijk visserijbeleid moet garanderen, Brussel, 2009, <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:343:0001:0050:NL:PDF>, hierna vermeld als 'controleverordening'.

- de algemene voorwaarden voor toegang tot de wateren en de hulpbronnen (c.q. visvergunning, vismachtiging, volgsysteem voor vaartuigen, markering en identificatie van vissersvaartuigen en hun vistuig,...) (artikels 6-13)
- visserijcontrole, met enerzijds algemene bepalingen inzake het visserijlogboek, kennisgeving en aangifte van aanlanding, en bepalingen inzake overladen (artikels 14-25) en anderzijds bepalingen in verband met de controle op de visserijinspanning (artikels 26-32)
- de registratie en uitwisseling van gegevens door de lidstaten (artikels 33-34)
- bepalingen inzake de sluiting van de visserij (artikels 35-37)
- controle op het vlootbeheer met aandacht voor de vangstcapaciteit (artikels 38-41) en de controle op de meerjarenplannen (artikels 42-46)
- controle op technische maatregelen (artikels 47-49)
- controle op voor de visserij beperkte gebieden (artikel 50)
- realtimesluiting van visserijtakken (artikels 51-54)
- controle op de recreatievisserij (artikel 55)
- controle op de afzet, met algemene bepalingen inzake gemeenschappelijke handelsnormen en traceerbaarheid (artikels 56-58) en bepalingen over activiteiten na aanlanding, waaronder de eerste verkoop van visserijproducten, de weging van visserijproducten, de weging na vervoer vanaf de plaats van aanlanding, de aangifte van verkoopdocumenten en van overname, en het invullen en overleggen van het vervoersdocument (artikels 59-68)
- toezicht op producentenorganisaties en op prijs- en interventieregelingen (artikels 69-70)
- bewaking (c.q. waarnemingen op zee en constatering) (artikels 71-73)
- inspectie en procedures (artikels 74-88)
- handhaving (artikels 89-93)
- controleprogramma's, waaronder gemeenschappelijke controleprogramma's en specifieke controle- en inspectieprogramma's (artikels 94-95)
- evaluatie en controle door de Commissie (artikels 96-102)
- maatregelen om de naleving door de lidstaten van de doelstellingen van het GVB te garanderen (artikels 103-108)
- gegevens en informatie (artikels 109-116)

2.1 Weging van visserijproducten

Wanneer vissersvaartuigen de netten ophalen, start de bemanning met een sortering van de vis aan boord volgens vissoort. Dat is nodig om het (elektronisch) logboek aan te kunnen vullen. Het visserijlogboek omvat allerlei vangstgegevens die periodiek (i.e. minstens eenmaal per dag) doorgestuurd worden naar de bevoegde autoriteit van de vlaggenlidstaat (i.e. departement Landbouw en Visserij voor Belgische vissersvaartuigen). Naast onder meer de datum van de vangsten, de datum van vertrek uit en aankomst in de haven en de duur van de visreis, het soort vistuig, de maaswijdte en afmeting dienen de geschatte hoeveelheden te worden doorgegeven van iedere soort in kilogrammen levend gewicht of, indien mogelijk, het aantal vissen.⁸ Zulke raming van de vangsten per soort gebeurt al dan niet via een weging aan boord. Belangrijk hierbij is dat deze ramingen voor alle soorten een afwijking van 10% mogen hebben ten opzichte van het reële gewicht na aanlanding (i.e. tolerantie marge).⁹ In de periode tussen vangst en definitieve weging verliezen de visserijproducten immers een bepaalde hoeveelheid aan vocht, wat hiermee in rekening wordt gebracht. Parallel aan het (elektronisch) logboek hebben vissersvaartuigen van 12 meter lengte en meer een systeem op basis van satelliettechnologie aan boord dat de

⁸ Controleverordening, artikel 14-15. Zie ook: Europese Commissie, *Controle technologieën*, https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/control/technologies_nl, website geraadpleegd op 21 oktober 2020.

⁹ Controleverordening, artikel 14, lid 3.

vaartuigen volgt en de visserijautoriteiten regelmatig informeert over de locatie, koers en snelheid van de vaartuigen (i.e. Vessel Monitoring System of VMS).¹⁰

De **definitieve weging van visserijproducten** dient volgens de controleverordening te gebeuren op door de bevoegde autoriteiten goedgekeurde systemen.¹¹ Deze definitieve weging gebeurt **bij de aanlanding**, voordat de visserijproducten worden opgeslagen, vervoerd of verkocht.¹² Hoewel de controleverordening dit niet stipuleert, wordt de definitieve weging *de facto* gecombineerd met een sortering volgens grootteklasse. De combinatie weging en sortering volgens klasse gebeurt met het oog op een vlotte logistieke doorstroming vanaf de aanlanding tot het veilmoment van de visserijproducten.

2.2 Uitzonderingen op de weging bij aanlanding

Op de weging van visserijproducten bij de aanlanding vermeldt de huidige controleverordening enkele uitzonderingen:

- De weging dient niet op door de bevoegde autoriteiten goedgekeurde systemen te gebeuren wanneer een lidstaat een door de Commissie goedgekeurd **steekproevenplan** heeft aangenomen dat is gebaseerd op de risico-gebaseerde methode die de Commissie heeft aangenomen (i.e. **artikel 60**).¹³ Zulk steekproevenplan houdt in dat een bepaald deel van de vangst wordt gewogen en voor het geheel wordt geëxtrapoleerd.
- De controleverordening bevat via **artikel 61** een aparte regeling voor de **weging** van visserijproducten **na vervoer vanaf de plaats van aanlanding**. Lidstaten kunnen afwijken van de weging bij aanlanding en toestaan dat gewogen wordt na vervoer vanaf de plaats van aanlanding, mits de producten naar een bestemming op het grondgebied van de betrokken lidstaat worden vervoerd en deze lidstaat een door de Commissie goedgekeurd controleplan heeft aangenomen dat gebaseerd is op de risico-gebaseerde methode die de Commissie heeft aangenomen.¹⁴ De bevoegde autoriteiten van de lidstaat waar de visserijproducten worden aangeland, kunnen bovendien toestaan dat deze producten, **voordat zij worden gewogen**, worden **vervoerd naar geregistreerde kopers, geregistreerde visafslagen of andere instanties of personen die verantwoordelijk zijn voor de eerste afzet van visserijproducten in een andere lidstaat** (i.c. de Vlaamse visveilingen). Deze toelating valt onder een **gemeenschappelijk controleprogramma van de betrokken lidstaten** dat door de Commissie is goedgekeurd en dat gebaseerd is op de risicogebaseerde methode die de Commissie heeft aangenomen.¹⁵

Met Frankrijk, Ierland en – vooralsnog – het Verenigd Koninkrijk heeft België een gemeenschappelijk controleprogramma afgesloten. Deze onderlinge programma's maken het mogelijk dat de logistieke organisatie met aanlanding in buitenlandse havens en definitieve weging en sortering volgens grootteklasse in de Vlaamse visveilingen wettelijk kan plaatsgrijpen.

¹⁰ Europese Commissie, *Controletechnologieën*, https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/control/technologies_nl, website geraadpleegd op 21 oktober 2020.

¹¹ Controleverordening, artikel 60.

¹² Ibidem.

¹³ Ibidem, artikel 60; risico-gebaseerde methode overeenkomstig de procedure in artikel 119.

¹⁴ Ibidem, artikel 61, lid 1; risico-gebaseerde methode overeenkomstig de procedure in artikel 119.

¹⁵ Ibidem, artikel 61, lid 2; risico-gebaseerde methode overeenkomstig de procedure in artikel 119. Gemeenschappelijke controleprogramma's houden in dat lidstaten op eigen initiatief en onder elkaar programma's kunnen uitvoeren inzake controle, inspectie en bewaking van visserijactiviteiten (artikel 94).

3 Voorwerp van advies

3.1 Herziening van de Europese controleverordening

De Europese Commissie heeft in 2018 een voorstel ingediend om de huidige controleverordening te herzien. Dit voorstel omvat een hele reeks aan wijzigingen en bijstellingen van velerlei controlemaatregelen doorheen de gehele visserijketen. Binnen het voorliggende advies lichten we de wijzigingen eruit op het vlak van de weging van visserijproducten. **Het commissievoorstel schrapt daarbij de bovenvermelde uitzonderingen op de weging van visserijproducten** (cf. 2.2) De voorstellen omtrent de weging van visserijproducten bepalen het volgende:¹⁶

- Teneinde de doelstellingen van het gemeenschappelijk visserijbeleid te verwezenlijken, zijn de betrouwbaarheid en algehele verzameling van gegevens over de vangsten van het grootste belang. Met name de registratie van de vangsten ten tijde van de aanlanding moet op zo betrouwbaar mogelijke wijze worden uitgevoerd. Daartoe is het noodzakelijk om de **procedures** met betrekking tot de **weging van visserijproducten** die worden aangeland, **aan te scherpen**. (i.e. overwegende 40)
- De weging moet worden uitgevoerd op systemen die zijn goedgekeurd door de bevoegde instanties en door marktdeelnemers die door de lidstaten geregistreerd zijn om die taak uit te voeren. Alle producten moeten **bij de aanlanding per soort worden gewogen**, aangezien op die manier een nauwkeurige rapportage van de vangsten gewaarborgd wordt. Bovendien moeten de weeggegevens elektronisch worden geregistreerd en drie jaar worden bewaard. (i.e. overwegende 41)

Vanuit deze overwegingen worden volgende wijzigingen aan de controleverordening voorgesteld:

- Er wordt een artikel 59 bis inzake weegsystemen voorgesteld. Zo wordt bepaald dat de lidstaten ervoor zorgen dat er procedures worden ingevoerd om alle visserijproducten **bij de aanlanding** op door de bevoegde autoriteiten goedgekeurde systemen te wegen, en dat de wegingen worden uitgevoerd door marktdeelnemers die zijn geregistreerd voor het wegen van visserijproducten (i.e. wijziging 48 voor artikel 59 bis, 1ste lid)
- Het bestaande artikel 60 dat de uitzondering met steekproevenplan bevat (cf. supra) wordt zodanig gewijzigd dat deze uitzondering niet meer vervat zit in het plan. Het nieuwe artikel 60 bepaalt het volgende (i.e. wijziging 49):
 1. de kapitein zorgt ervoor dat alle hoeveelheden visserijproducten **direct na de aanlanding en voordat de visserijproducten worden opgeslagen, vervoerd of in de handel worden gebracht, per soort worden gewogen op weegsystemen** en door marktdeelnemers die zijn geregistreerd overeenkomstig artikel 59 bis.
 2. de marktdeelnemers die zijn geregistreerd om wegingen van visserijproducten uit te voeren, vullen voor elke aanlanding een weegregister in en zijn verantwoordelijk voor de nauwkeurigheid van de wegingen. De geregistreerde weger bewaart de weegregisters voor een periode van drie jaar.
 3. Het getal uit het weegregister wordt doorgegeven aan de kapitein en gebruikt voor de invulling van de aangifte van aanlanding en het vervoersdocument.
 4. De bevoegde autoriteiten van een lidstaat **kunnen verlangen dat hoeveelheden visserijproducten die voor het eerst worden aangeland in die lidstaat, door of in aanwezigheid van functionarissen worden gewogen voordat ze vanaf de plaats van aanlanding naar elders worden vervoerd**.
 5. In afwijking van lid 1 kunnen de lidstaten toestaan dat visserijproducten bij de aanlanding ongesorteerd worden gewogen, indien aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

¹⁶ COM(2018) 368 final, Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad wat betreft visserijcontroles, Brussel, 2018, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:6d8cdc8b-63f7-11e8-ab9c-01aa75ed71a1.0012.02/DOC_1&format=PDF, (hierna vermeld als COM(2018) 368 final).

- (a) Het wegen van het ongesorteerde visserijproduct wordt vóór het vervoer, de opslag of het in de handel brengen bij de aanlanding uitgevoerd op een systeem dat door de bevoegde autoriteiten wordt bediend of gecontroleerd.
- (b) In geval van **niet voor menselijke consumptie bestemde ongesorteerde aanlandingen**: de lidstaat heeft een **risicogebaseerd steekproefplan** vastgesteld en de Commissie heeft dat plan goedgekeurd.
- (c) In geval van voor menselijke consumptie bestemde visserijproducten: een geregistreerde weger voert per soort visserijproduct een tweede weging uit. Die tweede weging kan, na het vervoer, in een visafslag, in een gebouw van een geregistreerde koper of producentenorganisatie plaatsvinden. Het resultaat van die tweede weging wordt doorgegeven aan de kapitein.
6. De Commissie kan door middel van uitvoeringshandelingen een risicogebaseerde methode vaststellen voor de opstelling van de in lid 5, onder b), bedoelde steekproefplannen en deze goedkeuren. Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld volgens de onderzoeksprocedure als bedoeld in artikel 119, lid 2.
- Het commissievoorstel bouwt ook een artikel 60 bis in dat **uitvoeringsbepalingen voor het wegen** mogelijk moet maken. Zo is volgens het eerste lid van dit artikel de Commissie bevoegd om gedelegeerde handelingen vast te stellen voor de vaststelling van algemene bepalingen voor het wegen. Die bepalingen kunnen betrekking hebben op het bepalen van weegprocedures, de weegregisters, het tijdstip van de weging, de weegsystemen, het wegen van ingevroren visserijproducten, het in mindering brengen van ijs en water, en de toegang van de bevoegde autoriteiten tot de weegsystemen, weegregisters, schriftelijke verklaringen en inrichtingen waar de visserijproducten worden opgeslagen of verwerkt. Daarnaast is de Commissie bevoegd om gedelegeerde handelingen vast te stellen inzake de weging van bepaalde pelagische soorten (i.e. wijziging 50)
- Het commissievoorstel **schrapt artikel 61** dat een weging van visserijproducten na vervoer vanaf de plaats van aanlanding mogelijk maakte op basis van gemeenschappelijke controleprogramma's die lidstaten onderling konden afsluiten (cf. 2.2) (i.e. wijziging 51)

De Europese Commissie baseert haar voorstel op een **REFIT-evaluatie**¹⁷ van de controleverordening, waarvan zij het verslag op 24 april 2017 aan het Europees Parlement en de Raad overmaakte.¹⁸ Deze evaluatie stelt in verband met de traceerbaarheid van visserijproducten het volgende:

“De traceerbaarheid van visserijproducten over de grenzen van de lidstaten baart zorgen. Hoewel een aanzienlijke verbetering in de verschillende lidstaten is waargenomen en de controle na de aanlanding zorgt voor een hogere betrouwbaarheid en kwaliteit van de gegevens, zijn er nog steeds problemen met de controle bij eerste verkoop en bij het vervoer. De voornaamste problemen zijn toe te schrijven aan het verlies aan traceerbaarheid tijdens deze twee fasen van de productieketen, wanneer zendingen op de markt kunnen worden gebracht zonder voorafgaande controle van de oorsprong ervan. De controleautoriteiten menen dat het huidige kader voor de controle van weging en vervoer ruimte laat voor rapportagefouten en de bepalingen inzake weging de neiging hebben de bevoegdheid voor controle te verleggen van de vlaggenstaat naar de kuststaat. De ervaring leert dat vervoer zich uitstekend leent voor het verkeerd

¹⁷ REFIT is het Commissieprogramma voor gezonde en resultaatgerichte regelgeving dat ervoor moet zorgen dat EU-wetgeving effectief, efficiënt en zo goedkoop mogelijk de gewenste resultaten oplevert voor burgers en bedrijven. Zie: https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof_nl.

¹⁸ COM(2017) 192 final, Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad. Toepassing en evaluatie van Verordening (EG) Nr. 1224/2009 van de Raad tot vaststelling van een controleregeling van de Unie die de naleving van de regels van het gemeenschappelijk visserijbeleid moet garanderen, Brussel, 2017, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0192&from=NL>.

rapporteren van vangstgegevens. Ook het papieren traceerbaarheidssysteem krachtens de controleverordening wordt niet doeltreffend geacht. Bijgevolg ontwikkelen een aantal lidstaten op vrijwillige basis elektronische traceerbaarheidssystemen, maar de verschillende benaderingen op nationaal niveau vormen een belemmering voor gegevensuitwisseling, kruiscontroles en validering. Anderzijds moet worden opgemerkt dat de moeilijkheden bij de gegevensuitwisseling in sommige gevallen te wijten zijn aan de onwil, zelfs tussen de lidstaten, de Commissie en het EFCA, om gegevens te delen.”

De Europese Commissie liet tevens een **impact assessment** opmaken over haar voorstel tot wijziging van de controleverordening. De voorgestelde wijzigingen inzake de weging van visserijproducten worden als volgt gestaafd:

“[...] due to exemptions and derogations related to weighing of catches after landing, each quantity of each species landed is not always correctly accounted for and the results are not always recorded in mandatory catch registration documents. This not only undermines the legality of the fishing activities but also jeopardises quota uptake monitoring.”¹⁹

Op respectievelijk 18 en 20 juni 2018 presenteerde de Europese Commissie haar voorstellen tot herziening van de controleverordening aan de Raad²⁰ en de Commissie Visserij van het Europees Parlement. De Commissie Visserij van het Europees Parlement boog zich over de voorstellen, wat leidde tot de opmaak van een ontwerpverslag (onder leiding van rapporteur Isabelle Thomas (S&D)). Het kwam echter niet tot een stemming binnen de Commissie Visserij voor het einde van de vorige legislatuur. Binnen de nieuwe samenstelling van de Commissie Visserij werd door rapporteur Clara Aguilera (S&D) een nieuw ontwerpverslag gepubliceerd.²¹ Dit ontwerpverslag onderschrijft sterk de harmonisering van het visserijcontrole- en inspectiesysteem tussen de lidstaten. De stemming over het ontwerpverslag in de Commissie Visserij wordt verwacht in december 2020.²² Recent werd het voorstel van de Europese Commissie tot herziening van de controleverordening ook binnen de Raad behandeld.²³

¹⁹ SWD(2018) 280 final, Commission Staff Working Document, Impact assessment accompanying the document 'proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council as regards fisheries controls, Brussel, 2018, <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2018/EN/SWD-2018-280-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>.

²⁰ Raad van de Europese Unie, 10200/18, *Outcome of the Council Meeting*, Luxemburg, 18 juni 2020.

²¹ Europees Parlement – Commissie Visserij, 2018/0193(COD), *Ontwerpverslag over het voorstel van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EG) Nr. 1224/2009 van de Raad en tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 768/2005, (EG) nr. 1967/2006, (EG) nr. 1005/2008 van de Raad, en Verordening (EU) nr. 2016/1139 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft visserijcontroles (COM(2018)0368 – C8-0238/2018 – 2018/0193(COD))*, 19 februari 2020, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/PECH-PR-647060_NL.pdf; inzake het procedureverloop, zie: Europees Parlement, Legislative train schedule, Fisheries PECH, *Revision of the Fisheries Control System*, <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-fisheries-pech/file-revision-of-the-fisheries-control-system>, website geraadpleegd op 24 november 2020.

²² Europees Parlement, Legislative train schedule, Fisheries PECH, *Revision of the Fisheries Control System*, <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-fisheries-pech/file-revision-of-the-fisheries-control-system>, website geraadpleegd op 24 november 2020.

²³ Raad van de Europese Unie, 13087/20, *Progress Report from the presidency to the permanent representatives committee*, Brussel, 19 november 2020, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13087-2020-INIT/en/pdf>.

3.2 Uitvoering van de huidige controleverordening

a. Deense weeg- en sorteerbeleid

Volgens de huidige controleverordening dienen de visserijproducten bij aanlanding gewogen te worden (cf. de definitieve weging zoals toegelicht onder 2.1), behoudens mogelijke uitzonderingen zoals een steekproevenplan of een gemeenschappelijk controleprogramma dat lidstaten onderling kunnen overeenkomen (cf. 2.2).

Sinds april 2020 heeft Denemarken echter de regels rond het wegen van de in Deense havens aangelande vangsten vóór het transport naar andere lidstaten aangescherpt. Zo bepaalt de Deense overheid dat de vangsten volgens grootteklasse moeten gesorteerd worden alvorens het transport naar de plaats van bestemming (i.c. de Vlaamse visveilingen) kan aanvangen.²⁴ Dit betekent *de facto* dat de geregistreerde visafslagen in Denemarken de weging en de sortering volgens grootteklasse uitvoeren. Vlaamse reders worden door deze vereiste tussenstap vanwege het Deens weegbeleid gedreven in de richting van een verkoop van de vangst op Deense visafslagen.

De Nederlandse overheid heeft met de Deense autoriteiten gepoogd een steekproevenplan op te zetten. Het blijkt echter dat de Nederlandse reders het maar moeilijk in de praktijk kunnen brengen. Het steekproevenplan kan slechts uitgevoerd worden wanneer de vangst aan boord per grootteklasse is gesorteerd en gewogen.²⁵ Voor een boomkorvisserstvaartuig is wegen en sorteren volgens grootteklasse aan boord niet haalbaar. Dit is dus het geval voor de meerderheid van de Nederlandse (en ook de Vlaamse) vissersvloot. Voor Deense reders geldt deze weeg- en sorteerplicht ook, maar de Deense vissersvloot bestaat hoofdzakelijk uit vaartuigen met andere types vistuig (i.c. *flyshoot*) die wegen en sorteren volgens grootteklasse aan boord wel toelaten.

b. Aanmaningsbrieven van de Europese Commissie

Naar aanleiding van de vaststelling van bepaalde inbreuken op de toepassing van de controleverordening inzake de weging en registratie van vangsten heeft de Europese Commissie aan Nederland en aan België een aanmaningsbrief gestuurd. Daarin geeft zij de respectievelijke lidstaten twee maanden de tijd om een antwoord te formuleren op de overgemaakte opmerkingen.²⁶

²⁴ Toelichting van Departement Landbouw en Visserij.

²⁵ W.M. den Heijer, 'Nederlanders verkopen in Denemarken', *Visserijnieuws*, 17 juli 2020, <https://www.visserijnieuws.nl/nieuws/14938-nederlanders-verkopen-in-denemarken>.

²⁶ Europese Commissie, *Inbreukenpakket voor oktober: voornaamste beslissingen*, Brussel, 30 oktober 2020, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/inf_20_1687, daarinbinnen uitgelicht: 'Visserij: Commissie stuurt NEDERLAND aanmaningsbrief over weging en registratie van vangsten' en 'Visserij: Commissie stuurt BELGIË aanmaningsbrief over weging en registratie van vangsten'.

Advies

Algemene aanbevelingen

[1] Zorg ervoor dat de ruimtelijk gediversifieerde activiteit van de Vlaamse visserijsector zijn strategische sterkte kan blijven in de toekomst. De Vlaamse visserijsector is actief in vele visgebieden, gaande van de Golf van Biskaje over de Ierse en Keltische Zee en het Bristolkanaal tot het Engels Kanaal en de Noordzee (i.e. ruimer dan enkel het Belgische deel ervan) (cf. 1.). Deze ruimtelijke spreiding van onze visserijactiviteit zorgt niet enkel voor een zekere variatie in het aanbod, maar maakt ook seizoens- en risicospreiding mogelijk. Zij is een essentieel onderdeel van de veerkracht en de weerbaarheid van onze Vlaamse visserijsector en bijgevolg cruciaal voor een duurzame toekomst van deze sector (zowel voor de zee- als de landzijde ervan).

[2] Verzeker met het oog op deze strategische sterkte het behoud van de optimale logistieke organisatie van de Vlaamse visserijsector. Wanneer Belgische vissersvaartuigen actief zijn op locaties ver van de thuishavens, moet de mogelijkheid er zijn om de vis die in buitenlandse havens aangeland wordt, vlot tot de Vlaamse visveilingen over te brengen. Hierbij staat de minimalisatie van transactiekosten en een zo kort mogelijke tijdspanne tussen vangst en verkoop voorop om zodoende een goede viskwaliteit te kunnen behouden (cf. 1). Een logistieke organisatie met definitieve weging en sortering van visserijproducten volgens grootteklasse op de vloer van de Vlaamse visveilingen is van cruciaal belang opdat:

- a. reders **de vrije keuze** zouden blijven hebben om hun aangelande vis via de Vlaamse visveilingen te verkopen
- b. de Belgische **visserijketen** de **eigen Belgische grondstoffen** (i.e. visserijproducten) zou kunnen blijven **verwerken**
- c. de **werkgelegenheid** in de Belgische visserijketen en de toeleveringsbedrijven gewaarborgd zou worden
- d. het **gelijke speelveld** tussen de lidstaten bewaard en bewaakt zou worden

Herziening van de Europese controleverordening

[3] Bepleit op Europees niveau het behoud van een toegespitst controlekader met mogelijkheden om gemeenschappelijke controleprogramma's en steekproevenplannen op te maken. Deze uitzonderingen binnen de huidige controleverordening op de verplichting tot weging van visserijproducten bij aanlanding (cf. 2.2) maken immers een optimale logistieke organisatie mogelijk. Zo laat een gemeenschappelijk controleprogramma met andere lidstaten de weging van visserijproducten na vervoer vanaf de plaats van aanlanding toe (cf. artikel 61). De mogelijkheid van een steekproevenplan tussen lidstaten onderling kan tevens bijdragen aan de logistieke organisatie (cf. artikel 60). Wanneer de bestaande afspraken met andere lidstaten (in het bijzonder de controleprogramma's met Frankrijk en Ierland) door de herziening van de controleverordening op de helling komen te staan, houdt dit een bedreiging in voor het voortbestaan van de Vlaamse visserijsector (zowel de zee- als de landzijde) op (middel)lange termijn (cf. [2]).

[4] Beantwoord de opmerkingen van de Europese REFIT-evaluatie bij deze uitzonderingen op de weegprocedure niet door een schrapping, maar wel door een verbetering ervan. De Europese Commissie heeft via een REFIT-evaluatie vastgesteld dat er

problemen kunnen optreden inzake de traceerbaarheid wanneer de visserijproducten niet onmiddellijk bij aanlanding gewogen worden (cf. 3.1). In plaats van over te gaan tot loutere schrapping van de vermelde uitzonderingen op de weegplicht bij aanlanding, vraagt de SALV aan de beleidsmakers om te wijzen op de waarde van de bestaande controleprocedures en enkele verbeteringen ervan voor te stellen. Op die manier kan Vlaanderen de opmerkingen van de Europese REFIT-evaluatie beantwoorden om de voor de Vlaamse visserijsector cruciale uitzonderingen op de weging bij aanlanding te behouden. **De SALV formuleert daartoe enkele voorstellen (zie [6]).**

Uitvoering van de huidige controleverordening

[5] Dring er op Europees niveau op aan dat de logistieke mogelijkheden hersteld worden om vangsten van Belgische vissersvaartuigen rechtstreeks naar de Vlaamse visveilingen over te brengen. Een eenzijdige aanscherping van weeg- en sorteerprocedures, zoals momenteel tot uitdrukking komt in het Deense beleid, zet immers het **gelijke speelveld** tussen lidstaten onder druk, kortwiekt de **vrije keuze** van de reder (hij wordt immers gedreven naar een verkoop ter plekke in buitenlandse visafslagen) en hindert aldus de **verwerking** van eigen, **Belgische visserijproducten**. De controleverordening neemt enkel bepalingen op over de weging en niet over de sortering van visserijproducten volgens grootteklasse. Door de weegplicht te combineren met een sorteerplicht volgens grootteklasse scherpt de Deense overheid de controleverordening eenzijdig aan. Deze aanscherping druist in tegen de Europese gedachte van een eengemaakte markt en het vrije verkeer van goederen en diensten en heeft volgens de SALV geen meerwaarde voor de controle op de naleving van visquota in combinatie met de controle op de locatie van de visserijactiviteiten. De beweegreden van de Deense overheid kan eerder vanuit een **protectionistische reflex** verklaard worden. Een tot nog toe onzekere afloop van de **brexit**-onderhandelingen maakt dat een verhoging van de activiteiten van Belgische vissersvaartuigen in de oostelijke Noordzee tot de mogelijkheden behoort. De daar gelegen visgebieden maken een aanlanding in Denemarken voor de hand liggend. De aangescherpte weeg- en sorteerplicht volgens grootteklasse ontnemt de Vlaamse visserijsector mogelijkheden om in deze gebieden de beschikbare visserijmogelijkheden optimaal te benutten. Om de aanmaningsbrief van de Europese Commissie aan België te beantwoorden en om er op Europees niveau op aan te dringen de mogelijkheden te herstellen tot definitieve weging en sortering volgens grootteklasse op de vloer van de Vlaamse visveilingen, dienen beleidsmakers te wijzen op de **voorstellen in [6]**, waarmee de Vlaamse visserijsector **de naleving van visquota** in relatie tot de **visserijlocatie** garandeert.

Transparante visserijketen als garantie voor een toegespitst controlekader

[6] Met de volgende voorstellen garandeert de Vlaamse visserijsector de naleving van de visquota in relatie tot de locatie van de visserijactiviteiten:

- meewerken aan een evaluatie van de mogelijkheden om de raming van **de hoeveelheden van iedere soort** ter notering in het (elektronisch) logboek te koppelen aan een **weging aan boord** op een door de bevoegde autoriteiten goedgekeurd **gekalibreerd weegsysteem**
- bij weging na vervoer vanaf de plaats van aanlanding, de **verzegeling van het vrachtwagentransport**, eventueel door bevoegde autoriteiten van de betrokken kuststaat, vanaf de plaats van aanlanding (i.e. buitenlandse haven) tot de plaats van bestemming (i.e. de Vlaamse visveilingen) waar de definitieve weging en sortering volgens grootteklasse volgens een door de overheden goedgekeurde procedure plaatsgrijpt...

- ... en de vermelding van het **zegelnummer** op de vrachtdocumenten
- eventueel kunnen voorgaande stappen aangevuld worden met een **steekproevenplan**, waarbij een bepaalde selectie van viskisten wordt gewogen bij aanlanding, zoals binnen de controleverordening (blijvend zou moeten worden) voorzien

[7] Geef de uitwerking van deze voorstellen vorm als een actieplan/stappenplan dat de sector in het kader van een duurzaamheidsconvenant zal invullen en als troef zal kunnen uitspelen. Een actieplan/stappenplan zal de sector een leidraad bieden om sluitende antwoorden te formuleren op de opmerkingen van de Europese evaluatie en de aanmaningsbrief van de Europese Commissie met als doel de optimale logistieke organisatie van de Vlaamse visserijsector in de toekomst te vrijwaren. Een opvolger van het Convenant 'Visserij verduurzaamt' kan hiervoor het kader vormen dat de sector toelaat de duurzaamheidsinspanningen als troef onder de aandacht te brengen.

Bibliografie

COM(2017) 192 final, Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad. Toepassing en evaluatie van Verordening (EG) Nr. 1224/2009 van de Raad tot vaststelling van een controleregeling van de Unie die de naleving van de regels van het gemeenschappelijk visserijbeleid moet garanderen, Brussel, 2017, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0192&from=NL>.

COM(2018) 368 final, Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad wat betreft visserijcontroles, Brussel, 2018, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:6d8cdc8b-63f7-11e8-ab9c-01aa75ed71a1.0012.02/DOC_1&format=PDF.

Den Heijer, W.M., 'Nederlanders verkopen in Denemarken', *Visserijnieuws*, 17 juli 2020, <https://www.visserijnieuws.nl/nieuws/14938-nederlanders-verkopen-in-denemarken>.

Departement Landbouw en Visserij, *Visgebieden*, <https://lv.vlaanderen.be/nl/visserij/beroepsvisserij/visgebieden>, website geconsulteerd op 16 oktober 2020.

Europese Commissie, *Controletechnologieën*, https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/control/technologies_nl, website geraadpleegd op 21 oktober 2020.

Europese Commissie, REFIT: EU-wetgeving eenvoudiger en goedkoper, https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof_nl, website geraadpleegd op 24 november 2020.

Europees Parlement – Commissie Visserij, 2018/0193(COD), *Ontwerpverslag over het voorstel van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EG) Nr. 1224/2009 van de Raad en tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 768/2005, (EG) nr. 1967/2006, (EG) nr. 1005/2008 van de Raad, en Verordening (EU) nr. 2016/1139 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft visserijcontroles (COM(2018)0368 – C8-0238/2018 – 2018/0193(COD))*, 19 februari 2020, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/PECH-PR-647060_NL.pdf.

Europees Parlement, Legislative train schedule, Fisheries PECH, *Revision of the Fisheries Control System*, <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-fisheries-pech/file-revision-of-the-fisheries-control-system>, website geraadpleegd op 24 november 2020.

Kustportaal, *Vissen*, <https://www.kustportaal.be/nl/vissen>, website geraadpleegd op 4 november 2020.

Raad van de Europese Unie, 10200/18, *Outcome of the Council Meeting*, Luxemburg, 18 juni 2020.

Raad van de Europese Unie, 13087/20, *Progress Report from the presidency to the permanent representatives committee*, Brussel, 19 november 2020, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13087-2020-INIT/en/pdf>.

SALV, *Advies. Een duurzaam akkoord voor de Vlaamse visserij post-brexite*, Brussel, 2020, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_20200124_ADV_2020-01_Brexit.pdf.

SWD(2018) 280 final, Commission Staff Working Document, Impact assessment accompanying the document 'proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council as regards fisheries controls, Brussel, 2018, <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2018/EN/SWD-2018-280-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>.

Van Bogaert, T. en J. Platteau (reds.), *Uitdagingen voor de Vlaamse visserij. Visserijrapport 2018*, Brussel, 2018, https://lv.vlaanderen.be/sites/default/files/attachments/gr_201807_vira2018_webtom.pdf.

Verordening (EU) Nr. 1224/2009 van de Raad van 20 november 2009 tot vaststelling van een communautaire controleregeling die de naleving van de regels van het gemeenschappelijk visserijbeleid moet garanderen, Brussel, 2009, <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:343:0001:0050:NL:PDF> (in adviestekst vermeld als 'controleverordening').

Verordening (EU) Nr. 1380/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 inzake het gemeenschappelijk visserijbeleid, Brussel, 2013, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1380&from=NL>.